

Kako mogu biti spašen?

Aleksandar Trajkovski

Priča o
farizeju i cariniku

Aleksandar Trajkovski

Kako mogu biti spašen?

**Priča o
farizeju i cariniku**

Novi Travnik, 2012

Jednom prilikom Isus je ispričao sljedeću priču:

Nekima pak koji se pouzdavahu u sebe da su pravednici, a druge potcjenjivahu, reče zatim ovu prispodobu: "Dva čovjeka uzidoše u Hram pomoliti se: jedan farizej, drugi carinik. Farizej se uspravan ovako u sebi molio: 'Bože, hvala ti što nisam kao ostali ljudi: grabežljivci, nepravednici, preljubnici ili - kao ovaj carinik.' Postim dvaput u tjednu, dajem desetinu od svega što steknem.' A carinik, stojeći izdaleka, ne usudi se ni očiju podignuti k nebu, nego se udaraše u prsa govoreći: 'Bože milostiv budi meni grešniku!' Kažem vam: ovaj siđe opravdan kući svojoj, a ne onaj! Svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen."

(Lk 18:9-14)

Isus ovu usporedbu nije izrekao da bi zabavljao slušatelje, nego da bi ih poučio važnim istinama o spasenju odnosno o vječnom životu. Evanđelist Luka ne samo da je zabilježio Isusove riječi nego se potrudio naglasiti i kome ih je

namijenio: *Nekima pak koji se pouzdavahu u sebe da su pravednici, a druge potcjenjivahu, reče zatim ovu prispodobu...*

Očito je da su pojedini Isusovi slušatelji bili uvjereni u vlastitu pravednost, a druge prezirali. Jesi li ti među njima? Smatraš li da si pravedan? Potcjenjuješ li druge?

Isusova pouka koristit će onima koji se smatraju pravednima, ali i onima koji shvaćaju da su grešni jer usporedba spominje i jedne i druge. U Bibliji nalazimo da se svi mogu svrstati u dvije grupe: (1) oni koji se smatraju pravednima i (2) oni koji shvaćaju i priznaju da su grešni. Prema tome, svako od nas može se naći u Isusovoj priči.

1. Likovi u usporedbi

Farizej. To je čovjek koji je pripadao religioznoj i političkoj skupini zvanoj *farizeji*. Riječ farizej znači odvojen. To bi značilo da su farizeji odvojeni od grijeha, grešnika i pogana

da bi služili Bogu. Suprotstavljali su se helenizaciji židovske kulture, trudili se živjeti po Bibliji (u ono vrijeme je postojao samo Stari zavjet) i brižno održavati rabinsku tradiciju. Toliko su pazili da ne prekrše Mojsijev zakon da su mu dodali i svoje zakone kao neku zaštitu koja će im pomoći da ga ne prekrše. Na primjer, zabranili su ženama da se subotom gledaju u ogledalo da ne bi pronašle sijedu vlas i došle u napast da je iščupaju, a to bi se smatralo radom odnosno kršenjem subote. Farizeji su bili poznati kao pobožni ljudi visoko cijenjeni od naroda. Govorilo se da ukoliko će samo dva čovjeka u raj, jedan će biti farizej, a drugi književnik. Upravo jedan takav farizej je opisan u Isusovoj usporedbi.

Carinik. Carinici su bili sakupljači poreza. U ono vrijeme Izrael je bio pod rimskom vlašću i porez se sakupljao za Rimljane. Poreznici nikada nisu bili omiljeni pa tako niti ovi u Izraelu. Dodatni razlog takvom raspoloženju je što su često uzimali više nego što im je bilo određeno. Luka u trećem poglavlju svog Evan-

đelja piše o carinicima koji su se obratili i došli Ivanu Krstitelju da ih krsti:

Dodoše krstiti se i carinici pa ga pitahu: "Učitelju, što nam je činiti?" Reče im: "Ne utjerujte više nego što vam je određeno." (Lk 3:12-13)

Carinici su bili omraženi i u Novom zavjetu se spominju u rang bludnika i drugih grešnika.

Pred sobom dakle imamo dva lika: farizej, u narodu poznat po religioznosti i poštovan; i carinik, u narodu poznat po grešnosti i prezren.

2. Molitve farizeja i carinika

"Dva čovjeka uziđoše u Hram pomoliti se: jedan farizej, drugi carinik. Farizej se uspravan ovako u sebi molio: 'Bože, hvala ti što nisam kao ostali ljudi: grabežljivci, nepravednici, preljubnici ili - kao ovaj carinik.' Postim dvaput u tjednu, dajem desetinu od svega što steknem.' A carinik, stojeći izdaleka, ne usudi se ni očiju

podignuti k nebu, nego se udaraše u prsa govoreći: 'Bože milostiv budi meni grešniku!'
(Lk 18:10-13)

Farizejev pristup Bogu bio je vrlo samouvjeren. On je samo obavijestio Boga o svojoj dobroti. Hvalio se kako nije kao ostali ljudi, grabežljivci, nepravednici, preljubnici. Uspoređivao se s carinikom naglašavajući da je bolji od njega. Nakon što je rekao kakav nije, prelazi na religiozna postignuća. Posti dvaput tjedno, iako Stari zavjet propisuje post jednom godišnje. Čini se da misli kako je puno, puno bolji nego što treba biti. Ne zaboravlja navesti da daje desetinu od svega što stekne. To je bilo davanje za djelo Božije, osim svih ostalih poreza i obaveza koje je morao plaćati.

Nije li ovo čovjek kome se možemo diviti? Zar neko misli da je pravedniji od ovog farizeja? Vjerovatno bi se danas malo ko usudio usporediti s takvim pobožnim čovjekom. Zanimljivo je primijetiti da on u molitvi ništa ne traži od Boga. Zadovoljan je da mu objasni koliko je

pravedan i dobar i to je sve. Vidjet ćemo kako Bog odgovara na ovakvu molitvu.

Nasuprot farizeju, Bogu pristupa i carinik. U tekstu stoji da je stajao daleko, ne usuđujući se uopće podići oči k nebu. Udarao se u prsa moleći: *Bože, milostiv budi meni grešniku.* Najmanje što možemo zaključiti je da je čovjek duboko svjestan svoje grešnosti koju priznaje Bogu i za koju se kaje.

3. Božiji odgovor i tumačenje

Isus u usporedbi otkriva kako Bog odgovara na molitve ovih ljudi:

Kažem vam: ovaj (carinik) siđe opravdan kući svojoj, a ne onaj! (farizej) Svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen. (Lk 18:14)

Drugim riječima, Bog je čuo i uslišao molitvu carinika, a ne farizeja. Spasio je carinika, oprostio mu grijehe i primio ga u raj, a farizeja

ostavio na putu za pakao. Zar mnogi neće zastati iznenađeni, a možda i srditi? Kako Bog odbacuje onoga koji je bio pravedan u svojim i u očima drugih, a spasava onoga koji je grešan u svojim i u očima drugih? Kako je Bog uopće mogao oprostiti grešnom cariniku?

Kako je Bog mogao odbaciti pravednika, a primiti grešnika? Odgovor je jednostavan za one koji poznaju Bibliju, ali će ostale iznenaditi. Bog nikada nije odbacivao pravednike a primao grešnike; On je uvijek primao jedino grešnike. Zašto je to tako? Zato što na svijetu nema niti jednog jedinog pravednika koji bi bio dovoljno pravedan da bi ga Bog mogao primiti. U Božijim očima svi su grešnici kao što i stoji u Riječi:

...kao što je pisano: Nema pravedna ni jednoga, nema razumna, nema ga tko bi Boga tražio. Svi skrenuše, svi se zajedno pokvariše, nitko da čini dobro - nijednoga nema. Grob otvoren grlo je njihovo, jezikom lažno laskaju, pod usnama im je otrov ljutičin, usta im puna kletve i grkosti;

noge im hitre da krv proliju, razvaline i nevolja na njinim su putima, put mira oni ne poznaju, straha Božjega nemaju pred očima. A znamo: što god Zakon veli, govori onima pod Zakonom, da svaka usta umuknu i sav svijet bude krivac pred Bogom. (Rim 3:10-19)

Prema tome, gledajući ljudskim očima, u Isusovoj usporedbi nalazimo jednog pravednika i jednog grešnika, ali gledajući Božijim očima vidimo samo dva grešnika koji se mole Bogu. Kome će Bog oprostiti? Svakako, onom koji priznaje svoje grijehe, kaje se i od Boga traži oprostjenje. Carinik je postupio tako i zato nije čudno da je Bog uslišao njegovu a ne molitvu farizeja.

Zanimljivo je primijetiti da je farizej zahvaljivao Bogu za svoju dobrotu. Znao je da samo zbog Božije milosti nije činio loše stvari koje su činili drugi. On je vidio kakav nije, ali nije vidio kakav jeste, nije vidio svoju potrebu za oprostjenjem i spasenjem.

Kako je Bog mogao oprostiti grešniku?

Možda će neko reći: *Kakvo je to pitanje? Zar nije ljudski grijешiti, a božanski opraštati?* Ova izreka u sebi sadrži samo dio istine. Ona koja je u potpunosti istinita glasi: *Bog koji samo oprašta, a ne kažnjava, nije pravedan Bog.* Ako bi neko trebao razumjeti ovu izreku, onda smo to mi. U našoj zemlji se dešavalo da su neki kriminalci i ubojice završili u zatvoru, ali ih je sudija brzo oslobodio. U takvim i sličnim slučajevima sigurno ne kažemo da je sudac milostiv, nego da je korumpiran i nepravedan. Je li tako? Od pravednog suca očekujemo da kazni kriminalce, a ne da im oprost. Zamislite onda Boga koji ne kažnjava ubojice, pedofile, bludnike, homoseksualce, lopove, kriminalce i ostale grešnike, tj. sve nas. Bog koji ne kažnjava grešnika nije pravedan Bog.

Je li Bog onda pravedan ili nije? Je li milostiv ili nije? Oprašta li ili ne?

Kada se Bog objavio Mojsiju na brdu Sinaju, rekao mu je: *Jahve prođe ispred njega te se*

javi: "Jahve! Jahve! Bog milosrdan i milostiv, spor na srdžbu, bogat ljubavlju i vjernošću, iskazuje milost tisućama, podnosi opaćinu, grijeh i prijestup, ali krivca nekažnjena ne ostavlja nego kažnjava opaćinu otaca na djeci - čak na unučadi do trećega i četvrtog koljena." (Izl 34:6-7)

Bog je milostiv i oprašta, ali i pravedan te kažnjava. Znači li to da je Bog ponekad milostiv i oprašta, a ponekad pravedan i kažnjava? Kada je dobre volje oprašta, a u suprotnom kažnjava? Ili možda pola oprost, a pola kazni?

Bog može oprostiti, a ujedno ostati pravedan, samo i jedino zato što je Isus Krist, Božiji sin, našu krivicu i kaznu preuzeo na sebe.

U Poslanici Rimljanima apostol Pavao piše:

Svi su zaista sagriješili i potrebna im je slava Božja; opravdani su besplatno, njegovom milošću po otkupljenju u Kristu Isusu. Njega je Bog izložio da krvlju svojom bude Pomirilište po

vjeri. Htio je tako očitovati svoju pravednost kojom je u svojoj božanskoj strpljivosti propuštao dotadašnje grijeh; htio je očitovati svoju pravednost u sadašnje vrijeme - da bude pravedan i da opravdava onoga koji je od vjere Isusove. (Rim 3:23-26)

Drugim riječima, Bog je pravedan i mora kazniti grijeh. Kaznit će ili nas ili Krista umjesto nas. Ako prihvaćamo da je Krist našu kaznu preuzeo na sebe, odnosno ako ga prihvaćamo za svog Gospodara i Spasitelja, onda nam Bog može i hoće oprostiti grijeh. Našu krivicu će uračunati Kristu, a njegovu pravednost nama. Ukoliko to ne prihvaćamo, onda nam Bog ne može i neće oprostiti grijeh jer je pravedan.

Kada je carinik molio Boga za milost, nije upotrijebio uobičajenu riječ za milost. Riječ koju je upotrijebio samo se još jednom spominje u Novom zavjetu, u poslanici Hebrejima 2:17 i govori o Kristovoj zamjenskoj žrtvi.

Shvaćamo li da nismo pravedni nego grešni? Da je Bog pravedan i da krivca ne ostavlja nekažnjena? Uviđamo li da postoje samo dvije opcije: ili ćemo biti kažnjeni za svoje grijehе ili ćemo prihvatiti da je Krist kažnjen umjesto nas?

4. Zaključak

Šta je na kraju bilo s carinikom? Je li u njegovom životu išta promijenjeno nakon pokajničke molitve? Tekst kaže da je iz hrama otišao opravdan. Šta to znači? Znači da mu je Bog oprostio grijehе i priznao ga pravednim zbog Krista. Njegov odnos s Bogom je obnovljen. Opravdanje, na određen način, nije povezano s njegovim djelima, ono je sudska deklaracija, slično kao što sudija za optuženika kaže da nije kriv. Tako je Bog za carinika rekao da više nije kriv već opravdan. Znači li to da će carinik sada nastaviti živjeti i grijешiti kao i prije? Ne! Kada Bog opravda grešnika, mijenja ga i uči živjeti novim životom odnosno posvećuje ga. Ključno je razumjeti da je opravdanje čin koji se događa

u jednom trenutku, a posvećenje proces koji traje čitav život.

U životu carinika sve se promijenilo. On više nikada neće biti isti kao prije. U Novom zavjetu imamo primjer još jednog carinika koji se obratio i čiji život je promijenjen.

I uđe u Jerihon. Dok je njime prolazio, eto čovjeka imenom Zakej. Bijaše on nadcarinik, i to bogat. Želio je vidjeti tko je to Isus, ali ne mogaše od mnoštva jer je bio niska stasa. Potrča naprijed, pope se na smokvu da ga vidi jer je onuda imao proći. Kad Isus dođe na to mjesto, pogleda gore i reče mu: "Zakeju, žurno siđi! Danas mi je proboraviti u tvojoj kući." On žurno siđe i primi ga sav radostan. A svi koji to vidješe stadoše mrmljati: "Čovjeku se grešniku svratio!" A Zakej usta i reče Gospodinu: "Evo, Gospodine, polovicu svog imanja dajem siromasima! I ako sam koga u čemu prevario, vraćam četverostruko." Reče mu na to Isus: "Danas je došlo spasenje ovoj kući jer i on je

sin Abrahamov! Ta Sin Čovječji dođe potražiti i spasiti izgubljeno!" (Lk 19:1-10)

Želiš li da se tvoj život promijeni, da ti Bog oprostí grijehe i od tebe učini novog čovjeka? Dođi Bogu u poniznosti, priznanju i pokajanju, prihvaćajući Isusa Krista za svog Spasitelja, Gospodina i Učitelja. U tom trenutku Bog će ti oprostiti grijehe i opravdati te, spasit će te za život vječni i započeti tvoje praktično posvećenje.

Ako si do sada mislio da si preveliki grešnik i da za tebe nema nade, ohrabri se. Bog te želi i može izbaviti od grijeha i spasiti. Smatraš li da si pravedan i da ćeš zbog toga biti spašen, sjeti se da nema pravednika dovoljno pravednog. Bog spasava samo grešnike.

Zanimljivo je primijetiti da ova usporedba nije jedino mjesto u Bibliji gdje se govori o tome da su carinici i grešnici bili spremniji pokajati se za grijehe i povjerovati u Krista nego religiozni ljudi. Farizej je bio religiozan i to mu je

zaslijepilo oči da ne vidi svoju grešnost i potrebu za Božijom milošću. Nije shvaćao da njegova dobra djela nisu ni blizu kakva trebaju biti. Carinik nije imao ovih problema. Bio je svjestan svoje grešnosti i nedostojnosti i tako se, po tom pitanju, nalazio u puno boljoj poziciji nego farizej. Isus je religioznim ljudima svoga vremena rekao da su carinici i bludnice na putu za Kraljevstvo nebesko prije njih.

Zaista, kažem vam, carinici i bludnice pretekoše vas u kraljevstvo Božje! (Mt 21:31)

Doista, Ivan dođe k vama putom pravednosti i vi mu ne povjerovaste, a carinici mu i bludnice povjerovaše. Vi pak, makar to vidjeste, ni kasnije se ne predomisliste da mu povjerujete." (Mt 21:32)

Reći ću vam otvoreno, nemojte biti samo-pravedni i ponosni kao farizej. Ponizite se pred Božijim riječima i povjerujte u Isusa Krista prihvaćajući ga za svog Gospodara i Spasitelja.

Svaki koji se uzvisuje, bit će ponižen; a koji se ponizuje, bit će uzvišen.

Molitva

**Bože, smiluj se meni, grešniku. Ne zbog moje
dobrote ili pravednosti, nego zato što je Isus
Krist moju krivicu i kaznu uzeo na sebe.
Oprosti mi sve grijehe i daruj mi život vječni.
Amen.**

Za više informacija posjetite web stranice
Kršćanske baptističke crkve
www.kbcnt.net